

Sygn. akt I ACa 834/13

I ACz 850/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wolczańska (spr.)
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis SO del. Marta Szczocarz-Krysiak
Protokolant :	Justyna Zych

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. K.

przeciwko (...) Zakładowi Opieki Zdrowotnej Szpitalowi (...) w J. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w J. oraz Z. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 10 kwietnia 2013r., sygn. akt I C 426/11

oraz zażalenia pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. na rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w punkcie 2 tegoż wyroku

- 1) uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego;
- 2) umarza postępowanie zażaleniowe.

Sygn. akt I ACa 834/13

I ACz 850/13

UZASADNIENIE

Pozwem, który został sporządzony w dniu 7 czerwca 2011r., a do Sądu Okręgowego w Katowicach wpłynął w dniu 15 czerwca 2011r., powód S. K. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych: (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Szpitala w J., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. oraz Z. P. kwoty 100 000 złotych z ustawowymi odsetkami od wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia za doznany trwały uszczerbek na zdrowiu spowodowany zaniedbaniami pozwanych, w szczególności brakiem wykonania badania prześwietlenia stanu biodrowego bezpośrednio po wypadku, któremu powód uległ w dniu 20 września 2007r.

Pozwani domagali się oddalenia powództwa m.in. podnosząc, iż roszczenie objęte pozwem przedawniło się, a to wobec treści art. 442¹ § 1 kc i przy przyjęciu, że „do przedawnienia doszło od dnia 28 lutego 2008r., czyli w dniu 1 marca 2011r. roszczenie było już przedawnione, a pozew został napisany 7 czerwca 2011r. a wpłynął do sądu 15 czerwca 2011r.” (k. 108 verte).

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo oraz nie obciążył powoda kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 20 września 2007r. powód uległ wypadkowi, spadając z drabiny z wysokości ok. 4 m. Tego samego dnia został odwieziony do Szpitala (...) w J., gdzie został przyjęty w Izbie Przyjęć. Po dokonaniu oględzin stwierdzono u powoda stłuczenie prawego biodra i przepisano mu maść na stłuczenia. Nie wykonano badań RTG. Następnego dnia, zgodnie ze skierowaniem, powód „stawił się na badania w (...)”. Został zbadany przez pozwanego Z. P., który nie stwierdził żadnego poważniejszego uszkodzenia ciała. Pomimo uskarżeń powoda na ból w prawym boku i sugestii, że mogło dojść do złamania, lekarz nie zlecił badań RTG.

Zgodnie z zaleceniami dyrektora (...) powód uczęszczał na zabiegi rehabilitacyjne, które jednak nie przyniosły pożądaných rezultatów. Powód nadal odczuwał ból prawego biodra, miał kłopoty z poruszaniem się. Udał się więc do „lekarza rodzinnego w C., który dał mu skierowanie na badanie RTG”. Wykonane w dniu 20 lutego 2008r. badanie wykazało stan po wieloodłamowym złamaniu panewki prawego stawu biodrowego. Powód, celem upewnienia się co do prawidłowości diagnozy, przeprowadził dwa kolejne badania. Pierwsze z nich – badanie rezonansem magnetycznym odbyło się 31 marca 2008r. w K., a drugie 28 października 2008r. w S. (badanie RTG). Badania te potwierdziły wynik wcześniejszego badania.

Pełnomocnik powoda w dniu 23 marca 2011r. wystąpił z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej pozwanych w tej sprawie o „wypłatę ewentualnego zadośćuczynienia na rzecz powoda z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, będącego rzekomo wynikiem błędu w sztuce lekarskiej”. Do ugody nie doszło.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest bezzasadne, gdyż roszczenie uległo przedawnieniu.

Sąd podał, iż zgodnie z art. 442⁽²⁾ § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przyjął też Sąd, że dowiedzenie się przez powoda o złamaniu panewki prawego stawu biodrowego miało miejsce 20 lutego 2008r. czyli w „dniu, w którym przeprowadzono pierwsze badanie RTG w Poradni (...) w C.”. W tym dniu powód dowiedział się więc również o tym, iż w pozwanym Szpitalu i następnie pozwanym przedsiębiorstwie (...) nie wykryto u niego tego złamania, gdyż nie przeprowadzono badań RTG. Zdaniem Sądu pierwszej instancji badania z 31 marca 2008r. i 28 października 2008r. tylko potwierdziły pierwszą diagnozę i ich wynik jest bez znaczenia dla określenia kiedy powód dowiedział się „o istnieniu trwałego uszczerbku na zdrowiu”. Z tego względu Sąd Okręgowy przyjął, że przedawnienie nastąpiło 21 lutego 2011r., a zatem wniosek o zawezwanie do próby ugodowej złożony 23 marca 2011r. nie miał już wpływu na bieg terminu przedawnienia.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnione zostało treścią art. 102 kpc.

W apelacji powód domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący w szczególności zarzucił:

- nierozpoznanie istoty sprawy poprzez zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania pozwu i pominięcie podnoszonych argumentów związanych z nadużyciem przez pozwanych prawa podmiotowego,
- naruszenie prawa materialnego, a to art. 442² § 1 kc poprzez przyjęcie, że upłynął termin przedawnienia, gdyż powód w dniu 20 lutego 2008r. miał wykonane pierwsze badanie RTG, w sytuacji gdy dopiero po konsultacji lekarskiej i wykonaniu badania MR w dniu 31 marca 2008r. powód dowiedział się o szkodzie i osobach zobowiązanych do jej naprawienia,
- naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów i przyjęcie, że powód miał dostateczną świadomość co do osoby obowiązanej do naprawienia szkody i chwili dowiedzenia się o szkodzie już w dniu 20 lutego 2008r., w sytuacji gdy powód nie posiada specjalistycznej wiedzy medycznej, pozwalającej mu na ustalenie czy doszło do powstania szkody, jakiego rodzaju i jej rozmiaru,
- błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wydanego orzeczenia, a polegający na ustaleniu, że badanie RTG z dnia 20 lutego 2008r. wykonane zostało w Poradni(...) w C. podczas gdy badanie to przeprowadzono w (...) w J..

Natomiast na zawarte w wyroku postanowienie o nieobciążaniu powoda kosztami procesu złożyło zażalenie pozwane przedsiębiorstwo (...) domagając się jego zmiany przez częściowe obciążenie powoda kosztami procesu w postaci zasądzenia na rzecz skarżącego pozwanego kosztów zastępstwa procesowego i wydatków. Zdaniem pozwanego Sąd Okręgowy błędnie uznał, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek zezwalający na zastosowanie art. 102 kpc.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarzutom apelacji nie można odmówić słuszności, gdyż zaskarżony wyrok nie jest prawidłowy. W szczególności zgodzić się trzeba z apelacją, że doszło do naruszenia art. 442¹ § 1 kc przez wadliwe przyjęcie, że doszło do przedawnienia roszczenia objętego pozwem.

Stosownie do treści art. 442¹ § 1 zd. 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Według twierdzeń pozwu pozwani dopuścili się zaniedbań przy udzielaniu powodowi świadczeń medycznych, a to nie przeprowadzili z należytą starannością badań diagnostycznych, nie zlecając badania RTG stawu biodrowego prawego. Doprowadziło to do spóźnionego ustalenia, że w dniu 20 września 2007r. podczas wypadku, któremu uległ skarżący doznał on złamania panewki prawego stawu biodrowego. Tym samym nie został w porę wdrożony właściwy proces leczniczy i w efekcie doszło do trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, który utyka i odczuwa dolegliwości w prawym biodrze.

W realiach sprawy sporne pozostawało, kiedy powód dowiedział się o tym, iż oprócz obrażeń, które zostały zdiagnozowane i wyleczone doznał on także, na skutek wypadku z dnia 20 września 2007r., złamania panewki prawego stawu biodrowego.

Sąd Okręgowy przyjął, że nastąpiło to w dniu 20 lutego 2008r. kiedy to przeprowadzono badanie radiologiczne stawów biodrowych i z opisu tego badania wynikało, że doszło do wieloodłamowego złamania panewki prawego stawu biodrowego (tj. dokładnie zapisano, iż: „Stan po wieloodłamowym złamaniu panewki prawego stawu biodrowego” - k. 13). W tym miejscu skorygować też należy ustalenie przez Sąd Okręgowy, że do wykonania tego badania doszło poza placówką pozwanej spółki (...) (czyli wg Sądu w „Poradni (...) w C.”), gdyż zasadnie wytyka apelacja, że badanie to wykonane zostało w placówce należącej do tegoż właśnie pozwanego (por. opis badania, w tym oznaczenie miejsca jego wykonania – k. 6).

Okoliczność powyższa tj. ustalenie, iż do wykonania badania radiologicznego stawu biodrowego powoda doszło w pozwanej placówce medycznej (...) ma istotne znaczenie dla przyjęcia daty początkowej biegu terminu przedawnienia z art. 442¹ § 1 kc. Dzień 20 lutego 2008r. nie może być uznany za właściwy moment dla określenia początku biegu przedawnienia roszczenia.

Wskazać należy, iż w orzecznictwie wskazuje się, że dla ustalenia chwili dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie w rozumieniu art. 442¹ § 1 kc (dawniej art. 442 § 1 kc) ważkie jest nie tyle samo dowiedzenie się o szkodzie (uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia), lecz uzyskanie miarodajnych informacji o istocie danego schorzenia i jego konsekwencjach (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2002r., III CKN 597/00, LEX nr 1211130, z dnia 13 stycznia 2004r., VCK 172/03, LEX nr 182118, czy też z dnia 16 kwietnia 1999r., II UKN 579/98, PiZS 1999/10, s. 40, w którym to orzeczeniu Sąd wskazał, iż datą rozpoczęcia biegu przedawnienia jest data uzyskania przez poszkodowanego tejże wiedzy na podstawie „miarodajnego i autorytatywnego orzeczenia kompetentnej placówki medycznej”).

Odnosząc owe uwagi natury ogólnej do konkretnych okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić należy, że omówione badanie radiologiczne z dnia 20 lutego 2008r. wskazanym wymogom nie odpowiada. Zgodzić się bowiem trzeba z argumentacją powoda, iż w sytuacji gdy przez wiele miesięcy nie był właściwie diagnozowany i leczony przez pozwanego Z. P., który udzielał mu świadczeń zdrowotnych w pozwanym przedsiębiorstwie (...) to uzasadnionym było zweryfikowanie wyników badań radiologicznych przeprowadzonych w pozwanym przedsiębiorstwie. Weryfikacja ta i jednocześnie pozyskanie przez powoda miarodajnej wiedzy co do stanu prawego stawu biodrowego nastąpiło zaś po wykonaniu przez skarżącego badania rezonansu magnetycznego w placówce, która wcześniej nie uczestniczyła w procesie leczenia powoda. Badanie to zostało wykonane przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w dniu 31 marca 2008r. (k. 14).

Wynik tego badania (dokładniejszego niż badanie radiologiczne) pozwolił na ostateczne pozyskanie przez skarżącego wiedzy co do rzeczywistych skutków wypadku z września 2007r. tj. złamania panewki prawego stawu biodrowego. W okolicznościach sprawy badanie z dnia 31 marca 2008r. spełnia wymogi badania miarodajnego i autoratywnego orzeczenia kompetentnej placówki medycznej.

Z tych przyczyn przyjąć należało, że chwilą w której powód dowiedział się o szkodzie i osobach obowiązanych do jej naprawienia jest moment pozyskania wyników badania rezonansu magnetycznego tj. dzień 31 marca 2008r. W tym dniu skarżący mógł bowiem dysponować stanowczym rozeznaniem co do tego, że doznał urazu złamania panewki stawu biodrowego, które nie zostało przez pozwanych rozpoznane i właściwie leczone wobec braku zlecenia odpowiednich badań diagnostycznych.

Skorygowanie ustalonej przez Sąd pierwszej instancji daty początkowej biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego niniejszym pozwem z błędnie przyjętej daty 20 lutego 2008r. na 31 marca 2008r. powoduje, że niezbędne stają się rozważania odnoszące się do skutków wystąpienia przez powoda z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej.

Z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej powód (który działał wówczas samodzielnie, a nie jak ustala Sąd Okręgowy przez pełnomocnika) wystąpił do Sądu Rejonowego w J. w dniu 24 marca 2011r. (k. 158 – 160). Z wnioskiem tym powód wystąpił przeciwko tym samym podmiotom przeciwko, którym skierował pozew w tej sprawie. Nie może też ulegać wątpliwości, iż wniosek dotyczył – od strony przedmiotowej – roszczenia tożsamego z dochodzonym w niniejszym procesie. Tezie tej nie przeczy ani to, iż we wniosku powód zgłaszał żądanie w nieco wyższej wysokości, ani że żądanie określał mianem „odszkodowania”. Zadośćuczynienie pieniężne stanowi rodzaj odszkodowania pieniężnego za krzywdę o charakterze niemajątkowym należną w wypadkach przewidzianych stosownymi przepisami prawa. W realiach niniejszej sprawy jest to przepis art. 445 § 1 kc w zw. z art. 444 § 1 kc, który daje podstawę do domagania się zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę fizyczną i psychiczną w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Podkreślić zatem trzeba, iż lektura wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 24 marca 2011r. oraz pozwu w tej sprawie nie daje jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że wniosek obejmował inne roszczenie niż to dochodzone niniejszym pozwem. Przeciwnie, wbrew zarzutom pozwanych, istnieje pełna tożsamość podmiotowa i przedmiotowa roszczenia objętego wnioskiem i pozwem. Ta konstatacja prowadzi natomiast do stwierdzenia, że wobec skutecznego wystąpienia z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej w dniu 24 marca 2011r. tj. zanim upłynął trzyletni termin przedawnienia roszczenia, biegnący od dnia 31 marca 2008r. doszło do przerwy biegu przedawnienia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 kc. Zgodnie z tym przepisem bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem (...) przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Według dominującego w doktrynie i orzecznictwie poglądu, który podziela także Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w trybie art. 184 – 186 kpc jest czynnością, o jakiej mowa w powołanym przepisie art. 123 § 1 pkt 1 kc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1964r., II CR 675/63, OSNC 1965/2/34 i uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2008r., III CZP 42/06, OSNC 2007/4/54).

Stosownie do art. 124 § 1 kc po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. Zwrot „biegnie na nowo” oznacza, że termin przedawnienia przewidziany dla danego roszczenia majątkowego biegnie na nowo, przy czym nie bierze się pod uwagę dotychczasowego (do przerwy) upływu terminu przedawnienia.

Wobec przeto przerwy biegu przedawnienia roszczenia objętego pozwem, która miała miejsce w dniu 24 marca 2011r., trzyletni termin przedawnienia zaczął biec na nowo począwszy od dnia 25 marca 2011r. Powód wystąpił zaś z niniejszym pozwem w czerwcu 2011r., gdyż wpłynął on do Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 15 czerwca 2011r., a opatrzony został datą 7 czerwca 2011r. (z uwagi na brak adnotacji na prezentacie Sądu Okręgowego oraz niezachowanie koperty nie można było ustalić dokładnej daty wniesienia pozwu – art. 165 § 1 i 2 kpc, co jednakże nie było niezbędne dla dokonania rozstrzygnięcia). Tym samym nie zachodzą podstawy, aby przyjąć, że doszło do przedawnienia roszczenia o zadośćuczynienie, skoro pozew został wniesiony w trakcie biegu trzyletniego terminu przedawnienia, który zaczął biec na nowo po tym jak bieg ten został, w dniu 24 marca 2011r., przerwany.

Wadliwe przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że doszło do przedawnienia roszczenia i oddalenie z tej przyczyny powództwa spowodowało, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania – art. 386 § 4 kpc. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia art. 108 § 2 kpc.

Dodać należy, iż uznanie, że roszczenie objęte pozwem nie uległo przedawnieniu skutkowało tym, iż zbędne stało się bliższe odnoszenie się przez Sąd Apelacyjny do pozostałych zarzutów apelacji, a to poczynionych na gruncie art. 5 kc, jakkolwiek także nie można odmówić im trafności.

Uchylenie z apelacji powoda wyroku w całości czyli również w części obejmującej zaskarżone przez pozwane przedsiębiorstwo (...) postanowienie o kosztach procesu skutkuje tym, iż rozpoznanie zażalenia stało się zbędne wobec braku substratu zaskarżenia (art. 355 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc).